

HITLER, STALIN A JÁ

Helena Třeštíková

2001 / 56 min.

Ústřední postavou dokumentárního snímku je Heda Blochová, která se narodila v židovské rodině spoluzakladatele pražské továrny Koh-i-noor. Po krásných letech prožitých v prvorepublikové éře byla záhy po rozpoutání první světové války s celou svou rodinou a s manželem, právníkem Rudolfem Margoliem, odvezena do lodžského ghetta. Na pozadí jejích vzpomínek a archivních záběrů ožívají hrůzné zážitky z pobytu v ghettu i z následné deportace do Osvětimi, kde byla od své matky nadobro oddělena nechvalně proslulým doktorem Josefem Mengelem. Na rozdíl od členů její rodiny se jí podařilo díky odvážnému útěku z tábora Bergen-Belsen přežít. Po návratu do Prahy se pak šťastně shledala i se svým podobně zázračně přeživším manželem. „Po této zkušenosti jsme měli pocit, že náš život nepatří jen nám, že nemůžeme žít jen sami pro sebe,“ říká paní Heda na vysvětlenou, proč její manžel a mnoho dalších intelektuálů propadlo po skončení druhé světové války ideám komunismu.

O zvrácenosti komunistického režimu se její manžel přesvědčil počátkem padesátých let, kdy byl v důsledku stranických čistek a „tažení proti sionismu“ v procesu s Rudolfem Slánským odsouzen k trestu smrti. Z Hedy Blochové se rázem stala manželka „zrádce lidu“ a „vnitřního nepřítele“, přišla o práci a ocitla se se svým dítětem ve velké izolaci. Přátelé a známí se jí ze strachu raději vyhýbali. Ponižování, diskriminace a rozčarování ze vpádu vojsk Varšavské smlouvy v srpnu 1968 ji nakonec dovedly až k emigraci. Do své vlasti se natrvalo vrátila až v polovině devadesátých let, kdy zároveň do českého jazyka přeložila z angličtiny a němčiny díla Johna Steinbecka, Alfreda Zweiga či Raymonda Chandlera.

Životní příběh Hedy Blochové je výmluvnou ukázkou, jak zásadním způsobem ovlivnily dva totalitní režimy 20. století osudy mnoha obyvatel Evropy. „Paní Heda umí úžasně vyprávět, má smysl pro detail i celek a obrovskou jazykovou kulturu. Navíc uvažuje velmi pozitivně, odmítá začarovaný kruh nenávisti a pomsty přenášený z rodičů na děti. Její zážitky i projev jsou tak silné, až mi bylo líto přidávat do filmu archivní záběry,“ říká režisérka Helena Třeštíková. ▶